

2010. évi kockázatkezelési jelentés – Kvalitatív adatok

Erste Bank Hungary Zrt.

A közzétett adatok 2010.12.31-i állapotot tükröznek

1. Általános információk	3
1.1. Bank neve	3
1.2. A számviteli és a tőkekövetelmény számításához kapcsolódó konszolidáció közötti eltérések rövid leírása	3
1.2.1. Teljeskörűen konszolidált tételek	3
1.2.2. Részlegesen konszolidált tételek	3
1.2.3. A szavatoló tőkéből levont tételek	3
1.2.4. Egyéb tételek	4
1.3. Tőke kivonás megakadályozása	4
1.4. Helytállási nyilatkozat	4
2. Szavatoló tőke egyes elemei, pozitív és negatív összetevői	4
3. Kockázatok kezelése	4
3.1. Partnerkockázat	4
3.1.1. A kockázatkezelés fő elvei, alkalmazott módszerek, kockázatok azonosítása és kezelése	4
3.1.2. Partnerkockázatokhoz allokált limitek	5
3.1.3. Partnerkockázati fedezetek	5
3.1.4. A szerződéses nettósítás és hatása a tőkekövetelményre	5
3.1.5. A hitelderivatíva portfólió elemzése	6
3.1.6. α becslült értéke	6
3.2. Hitelintézet tőkemegfelelősége (hitelezési és felhígulás kockázat)	6
3.2.1. A belső tőkemegfelelés értékelési folyamat (ICAAP) elvei és stratégiája	7
3.2.2. A hitelezési kockázatok kezelésének alapelvei	7
3.2.3. A kockázati kategóriák tőkekövetelménye kitétségi osztályonként	8
3.2.4. A „késedelem” és „hitelminőség-romlás” meghatározása	8
3.2.5. Az értékvesztés és céltartalék-képzés fő elvei és módszerei	9
3.2.6. Sztenderd módszert alkalmazó szegmens portfólió-elemzése	10
3.2.7. Belső minősítésen alapuló (IRB) módszert alkalmazó szegmensek portfólió-elemzése	10
3.2.8. Felügyeleti előírás alapján külön kezelt portfólió-elemzése	10
3.3. Piaci kockázat	10
3.3.1. Kereskedési könyvben nyilvántartott kockázatok	10
3.3.2. Kereskedési könyvben nem szereplő részvények	10
3.3.3. Kereskedési könyvben nem szereplő pozíciók	11
3.4. Működési kockázat	12
3.4.1. A kockázatkezelés fő elvei, alkalmazott módszerek, kockázatok azonosítása és kezelése	12

3.5. Értékpapírosítás	13
4. Eszközök és eljárások.....	13
4.1. Minősítési rendszerek.....	13
4.1.1. A belső minősítési rendszer struktúrája, valamint a belső és külső minősítések közötti kapcsolat.....	13
4.1.2. A belső becsléseknek a kockázattal súlyozott kitettség érték meghatározásán kívüli alkalmazása	13
4.1.3. A minősítési rendszerek leírása.....	14
4.1.4. A minősítési rendszerek megbízhatóságának ellenőrzésére szolgáló eljárások.....	14
4.2. A minősítési folyamat leírása.....	14
4.2.1. Általános leírás	14
4.2.2. Központi kormány vagy központi bank minősítése	15
4.2.3. Hitelezési intézetek és befektetési vállalkozások minősítése.....	15
4.2.4. Vállalkozások minősítése.....	15
4.2.5. Lakossági ügyfelek minősítése.....	16
4.2.6. Részesedések.....	16
4.3. Az egyes kockázati paraméterek definíciója, meghatározásának módszere, becslés és valós adatai az egyes kockázati szegmensekben.....	16
4.3.1. Nemteljesítési valószínűség (PD).....	17
4.3.2. Nemteljesítéskori veszteségráta (LGD)	17
4.3.3. Hitelegyenértékesítési tényező (CCF).....	17
4.4. Hitelezéskockázat - mérséklés	18
4.4.1. Biztosítékok értékelése és kezelése.....	18
4.4.3 Az elismert biztosítékok fő típusai.....	18
4.4.4. A garanciával, kezességvállalással és hitelderivatívával fedezett kitettségek értéke, a partnerek hitelminősége.....	19
4.4.5. A kockázati koncentráció mérséklése a hitelezési kockázat mérséklésével	19

1. Általános információk

1.1. Bank neve

A 234/2007. (IX/4.) számú Kormányrendeletben foglalt nyilvánosságra hozatali kötelezettségnek az Erste Bank Hungary Zrt. (továbbiakban EBH vagy Bank) egyedileg, és az összevont alapú felügyelet alá tartozó leányvállalataival együtt (továbbiakban Erste-csoport) összevont alapon is eleget tesz. A továbbiakban csak akkor kerül külön feltüntetésre az egyedi és összevont adatszolgáltatás, ha eltérés van közöttük. Ahol az külön nincs jelölve, ott az információ egyedi és összevont szinten megegyezik.

1.2. A számviteli és a tőkekövetelmény számításához kapcsolódó konszolidáció közötti eltérések rövid leírása

1.2.1. Teljeskörűen konszolidált tételek

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 4. § (1) a) bekezdése alapján.

A Bank a számviteli konszolidációba valamennyi leányvállalatát teljes körűen bevonja.

Az összevont alapú konszolidációba a Bank a PIBB (a Pénzügyi intézmények (hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások,) a Befektetési vállalkozások, és a Biztosító részvénytársaságok (beleértve a viszontbiztosítókat is) összefoglalóan), a speciális pénzügyi szervezetek és a járulékos leányvállalatait vonja be ugyancsak teljes körűen, a PSZÁF előírásainak megfelelően.

Az Erste Bank Pénztárszervező Kft. és a SIÓ Ingatlan Invest Kft. (továbbiakban Kft-k) nem kerülnek bevonásra az összevont alapú konszolidációs beszámolóba.

A Kft-k. bevonása a mérleg eszköz és forrás oldali tételekre 4.016 millió Ft növelő, míg az eredmény oldali tételekre 8 millió Ft csökkentő hatást gyakorolna.

A Kft-k. a meghatározó paraméterek tekintetében nem játszik jelentős szerepet, melyet az alábbi mutatókon keresztül bemutatott hatás is tükröz.

A lényeges számokat tekintve a mérlegfőösszeg és a saját tőke összehasonlító aránya az összevont alapú konszolidált adatokhoz képest:

- a Kft-k. mérlegfőösszege 0,1 %-a a konszolidáltaknak,
- a Kft-k. saját tőkéje pedig 0 %-a.

1.2.2. Részlegesen konszolidált tételek

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 4. § (1) b) bekezdése alapján.

Részlegesen konszolidált tételek nincsenek.

1.2.3. A szavatoló tőkéből levont tételek

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 4. § (1) c) bekezdése alapján.

A kockázatok fedezésére figyelembe vehető szavatoló tőkét a Kft-k 0,02 %-ban érinti, 4.008 millió Ft-tal növelve azt.

1.2.4. Egyéb tételek

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 4. § (1) d) bekezdése alapján.

Egyéb tételek nincsenek.

1.3. Tőkekivonás megakadályozása

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 4. § (2) bekezdése alapján.

Jelenleg az EBH-nak nincs olyan vállalkozása, amelyre az összevont alapú felügyelet nem terjed ki, és a vállalkozás szavatoló tőkéje nem éri el a székhelye szerinti ország jogszabályai szerinti tőkekövetelményt.

1.4. Helytállási nyilatkozat

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 4. § (3) bekezdése alapján.

Az EBH kijelenti, hogy nincs akadálya a szavatoló tőke átadásának és a kötelezettség visszafizetésének mindazokban a hitelintézetekben, pénzügyi vállalkozásokban, befektetési vállalkozásokban, befektetési alapkezelő társaságokban és járulékos vállalkozásokban, amelyekben ellenőrző befolyással vagy részesedési viszonyal rendelkezik.

2. Szavatoló tőke egyes elemei, pozitív és negatív összetevői

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 5. § a)- e) bekezdései alapján.

A Bank szavatoló tőkéje a Kvantitatív adatok 5. oldalán található táblázatban kerül bemutatásra.

3. Kockázatok kezelése

3.1. Partnerkockázat

3.1.1. A kockázatkezelés fő elvei, alkalmazott módszerek, kockázatok azonosítása és kezelése

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 15/B. § b), c) bekezdései alapján.

A partnerkockázat a partnerekkel történő üzletkötések sajátos kockázata, mely az ügyletek teljesülésével, a mögöttes termékek szavatosságával áll kapcsolatban. Elkülönítetten kezeljük ettől a hitelezési kockázatot, mely a partnerek fizetőképességével, fizetési hajlandóságával kapcsolatos kockázatok összefoglaló elnevezése.

A partnerkockázat kezelésére a Bank a 381/2007.(XII.23) számú Kormányrendelet rendelkezéseit alkalmazza. Az egy ügyféllel szemben fennálló partnerkockázatot a Bank ügyletenként állapítja meg. Egy ügylethez kapcsolódva fedezetet akkor vesz figyelembe, ha erre az ügyféllel kötött szerződés

vagy az üzletszabályzat lehetőséget ad. Ügyfél vagy ügyfélcsoport esetén az ügyletek partnerkockázatát csak akkor vonja egymással össze, ha a Bank rendelkezik az ügyféllel kötött megfelelő nettósítási megállapodással.

3.1.2. Partnerkockázatokhoz allokált limitek

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 15/B. § a) bekezdése alapján.

Az EBH a partnerkockázatok tőkekövetelmény-számítása rendszer által támogatott. A számítási algoritmus az alábbi esetekre került specifikálásra:

- Nyitva szállítás;
- Elszámolási kockázat;
- Kereskedési könyvbe tartozó partnerkockázatok.

Jelenleg az EBH partnerkockázati tőkekövetelménye banki (nem összevont) szinten kerül megállapításra. Az egyedi ügyfelek szintjére lebontott limitek igénylésére és jóváhagyására a normál jóváhagyási szabályok érvényesek, azokat a Holding központilag, egy erre fenntartott limit kezelőrendszerben tartja nyilván.

3.1.3. Partnerkockázati fedezetek

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 15/B. § d) bekezdése alapján.

Kétoldalú megállapodások alapján a Banknak lehetősége van a kockázatok csökkentésére

nettósítással vagy biztosítékok bevonásával. A Bank kizárólag pozitív nettó piaci érték fennállása esetén vállal fel kockázatot. Mivel az érintett piacok volatilitása magas a piaci kockázati paraméterek (deviza- és tőzsde-árfolyamok, kamatlábak, stb.) fluktuációja miatt, ezért a fedzeteket folyamatosan újra kell értékelni. Az elfogadható fedzetek köre korlátozott: készpénz-óvadék vagy magyar állampapír. Az állampapír fedzetek újraértékelése hetente, a devizában elhelyezett óvadékoké naponta történik.

A Banknak jellemzően két típusú ügyfele van:

- Banki ügyfél, akivel limit-alapon üzletel;
- Vállalati ügyfél, akivel vagy treasury-limitre szerződik vagy óvadéki fedezet mellett.

3.1.4 A szerződéses nettósítás és hatása a tőkekövetelményre

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 12.§ (1) a) és 15/B. § e) bekezdése alapján.

A Bank él a határidős ügyletek felbontásából származó fiktív kölcsönfelvételek és kölcsönnyújtások nettósítására vonatkozó lehetőséggel, de szigorú feltételekhez köti:

- a pozíciók pénzneme azonos kell, hogy legyen;
- a fiktív ügyletből származó pénzáramlások ugyanarra a napra szóljanak;
- a referenciakamat vagy a névleges kamatláb eltérése ne haladja meg a 0,15 százalékpontot.

A kereskedési könyvben nyilvántartott pozíciók összértéke tehát az alábbiak szerint áll elő naponta:

- Nettósítás a nettósítási szabályok figyelembe vételével az azonos devizában nyilvántartott pozíciók között (értve ez alatt a Forintot is).
- Nettó pozíciók értékelése az Értékelési Szabályzat szerint.
- Átszámítás forintra az átszámítási szabályok figyelembevételével. A forint-pozíciókban további nettósítás már nem végezhető.

A szerződéses nettósítás tőkekövetelményre gyakorolt hatásának bemutatása a Kvantitatív adatok 30. oldalán található táblázatban történik meg.

3.1.5. A hitelderivatíva portfólió elemzése

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 15/B. § g), h) bekezdése alapján.

Hitelderivatíva portfóliója nincs a Banknak.

3.1.6. α becsült értéke

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 15/B. § i) bekezdése alapján.

A Bank nem alkalmaz becsült α értéket.

3.2. Hitelintézet tőkemegfelelősége (hitelezési és felhígulás kockázat)

3.2.1. Kockázatmérési és jelentési rendszerek alkalmazási köre

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 3.§ (1) c) bekezdése alapján.

A Bank a kockázati pozíciójáról a rendszeres jelentéseket készíti az Igazgatóság illetve egyéb döntéshozói fórumok számára.

A Bankban működő jelentéstételi rendszer a teljesség igénye nélkül az alábbi riportokat magába foglalja:

- portfólió minőség
- tőkehelyzet
- monitoring
- minősítési rendszerek

A Bank Igazgatósága tehát rendszeresen tájékozódik a Bank portfóliójának alakulásáról, alkalmazott minősítési rendszerek megbízhatóságáról, továbbá az EBH csoport kockázatviselő képességéről, mely alapján dönt a szükséges intézkedések meghozataláról.

A fent említett jelentési rendszerek mellett a Bank a kockázattípusonként meghatározott limitek alapján is rendszeresen visszaméri és értékeli a kockázati kitettségének mértékét és javaslatokat fogalmaz meg a szükséges intézkedések meghozatalára.

A kockázat jelentés rendszer kialakításában és működtetésében a Bank különböző szakterületei részt vesznek.

A Bank kockázatkezeléséért felelős területei szervezetenként elkülönülnek az üzleti területektől, továbbá a kockázatkezelésen belül is szétválasztásra kerültek az operatív kockázatkezelésért felelős kockázati területek illetve a kontrol funkciót betöltő kockázati szervezeti egységek. Ezen szakterülete

együttműködése és a vezetői jelentési rendszerbe szolgáltatott információk biztosítja a menedzsment, hogy mindenkor átfogó képet kapjon a Bank kockázati pozíciójáról.

3.2.2. A belső tőke megfelelés értékelési folyamat (ICAAP) elvei és stratégiája

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 6.§ a) bekezdése alapján.

Az ICAAP célja felmérni azt, hogy az intézmény saját számításai alapján mekkora összegtőkekövetelményt tart szükségesnek az általa vállalt és felmerülő kockázatok fedezésére.

Az ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) egy olyan eljárás, amely biztosítja azt, hogy a Bank:

- megfelelően azonosítja, méri, összesíti és monitorozza az intézmény kockázatait,
- az intézmény lényeges kockázatainak fedezéséhez megfelelő, a belső szabályok szerint meghatározott tőkefedezettel rendelkezik,
- megfelelő kockázatkezelési rendszert működtet, és azt folyamatosan fejleszti az azonosított kockázati faktorok tekintetében.

Az EBH rendelkezik olyan belső eljárással, amely során értékeli a kockázati profiljához igazodó tőke megfelelést. Az ICAAP koncepció az Erste Holding¹, módszertanával összhangban kerül kialakításra, figyelembe véve a hazai jogszabályi és Felügyeleti követelményeket.

A belső tőke megfelelés értékelésének rendszeres eszköze az EBH kockázatviselési képességének (RCC –Risk Bearing Capacity) számítása.

A csoport tőkeigényének alakulása és a kockázatok fedezésére rendelkezésre álló tőke rendszeres nyomon követése biztosítja az átfogó kockázatkezelés és tőkemenedzsment eszköztárát. Mindez lehetővé teszi a menedzsment számára, hogy megfelelő idő álljon rendelkezésre a szüksége intézkedések meghozatalára és időben beavatkozzon a kockázatok mérséklésére, ez által biztosítva a csoport prudens működését.

3.2.3. A hitelezési kockázatok kezelésének alapelvei

A hitelezési kockázatok kezelésének alapelvei:

- A Bank kockázatvállalása az ügyfél pénzügyi helyzetének, jövedelemtermelő képességének, üzleti környezetének vizsgálatán, továbbá a Bank által kínált termékekben rejlő kockázatok felmérésén alapul.
- A Bank függetlenül a kockázatvállalás típusától, módjától, lejáratától és fedezettségétől minden ügyfelét, akivel szemben kockázatot vállal, még a kockázatvállalás előtt minősíti. Amennyiben az adott ügyféllel szembeni kockázatvállalást harmadik személy által kibocsátott garancia vagy készfizetőkezesesség biztosítja, a minősítést a harmadik személyre vonatkozóan is elvégezi.
- Az ügyfélminősítést, illetőleg az előterjesztést készítő személy nem hozhat kockázatvállalási döntést.
- A kockázatvállalási döntési jogkörök döntési szintekhez rendelve, melyet az üzletág,

¹ Erste Group Bank AG (Holding) az Erste Bank Hungary Zrt. anyavállalata.

ügyfélcsoporthoz tartozás, ügyfél-minősítés, fedezettségi szint és összkötelezettség együttesen határoz meg.

- Minden kockázatvállalási döntés az általánosan alkalmazandó „négy szem elv”-nek kell, hogy megfeleljen, azaz minden döntést a megfelelő kompetenciával rendelkező legalább két felelős döntéshozónak kell meghoznia.
- A Bank a követelések megtérülésének biztonsága érdekében alapesetben biztosíték mellett vállal kockázatot. A Bank a kockázatvállalási döntés előtt meggyőződik a fedezetek, biztosítékok meglétéről, valós értékéről és érvényesíthetőségéről.
- Minden egyes ügyletet határozott időtartamra és lejáratra kell jóváhagyni. Amennyiben a Bank ajánlatot tesz egy ügyfélnek, vagy hitelígérvényt ad ki, az erre vonatkozó kötöttség időtartamát ezekben minden esetben meg kell határozni.

Kockázatkezelés szervezeti egységek funkciója

Az EBH üzleti profiljából, tevékenységéből adódóan kockázatot vállal, mely kockázatok azonosítását, értékelését, kezelését és mérését az üzleti területektől elkülönülten a kockázatkezelési területek végzik.

A kockázati területek fő feladat és felelőssége a Bank prudens működésének és a hatékony kockázatkezelés biztosítása.

3.2.4. A kockázati kategóriák tőkekövetelménye kitétségi osztályonként

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 6.§ b) bekezdése alapján.

A hitelportfolió egyes kockázati kategóriáira számolt tőkekövetelmény bemutatása a Kvantitatív adatok 6. oldalán történik meg.

3.2.5. A „késelem” és „hitelminőség-romlás” meghatározása

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 7.§ (1) a) bekezdése alapján.

Az ERSTE csoport a bázeli Bankfelügyeleti Bizottság ajánlásának megfelelően (Basel II) 5 nemfizetési kategóriát különböztet meg és gyűjt. Ezen eseményeket R betűvel jelöli, és 1-5-ig sorszámozza. Az egyes kategóriák meghatározása a következő:

- R1: az illetékes döntéshozatali fórum megítélése szerint a korai figyelmeztetőjelek alapján a teljes visszafizetés nem valószínűsíthető.
- R2: 90 napon túli 25.000 Forint összeget elérő késelem
- R3: kényszerű átütmezés (amennyiben az átütmezést nem a normál üzletmenet indukálja, hanem a megtérülés érdekében célszerűvé válik)
- R4: részlegesen elszámolt veszteség.
- R5: jogi eljárás (csőd, felszámolás, végelszámolás, végrehajtás)

A „késelemes tételek” és „hitelminőség-romlást szenvedett kitétségek” állományának és rájuk képzett céltartalékoknak az alakulását a Kvantitatív adatok 9-18. oldalán mutatjuk be.

3.2.5.1. A hitelminőség-romlás belső szabályzatban történő megközelítése

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 7.§ (1) a) bekezdése alapján.

A Bank Ügyfél - és partnerminősítési valami Kockázatvállalási szabályzata rendelkezik az ügyfélminősítés illetve a hitelminőség - romlás nyomon követésének alapelveiről.

A Bank a vállalati ügyfeleit a belső minősítési rendszerében minősíti. Az ügyfélminősítés pénzügyi, szakértői és külső információk feldolgozása alapján kerül meghatározásra a minősítő rendszerben. A Bank releváns ügyviteli szabályzati rendelkeznek az ügyfél monitoringról, illetve az ügyfélminősítés felülvizsgálatának rendjéről. A rendszeres ügyfél minősítés felülvizsgálat illetve monitoring keretében az ügyfél pozíciójában bekövetkezett változásoknak megfelelően az ügyfelek újraminősítésre kerülnek a minősítési rendszerben, a minősítési rendszer a fent említett információk értékelésével — megbízhatóan tükrözi, ha az ügyfél hitelminőségébe- romlás következett be.

A Bank a lakossági ügyfeleinek minősítését is minősítési rendszerben (igénylési pontozókártyák) végzi, az ügyfelek hitelminőség – romlásának nyomon követése az un viselkedési pontozókártyák (scorecard) alapján történik, mely viselkedési scorecard-ok az ügyfél törlesztési megfigyelései (karakterisztikái) alapján havonta újra minősíti a lakossági ügyfeleket.

A bank tőkekövetelmény számítása alapvetően a minősítési rendszereken illetve a kockázati paraméterek alapján történik, így az ügyfél hitelminőségének romlása a tőkekövetelményben is megfelelően számszerűsítésre kerül.

A Bank az ügyfél-minősítési rendszereit minimum évente egyszer felülvizsgálja Valiádiós szabályzatának megfelelően, illetve a validációt - jogszabályi követelményeknek megfelelően - Erste Holding Validációs csoportja, mint független külső szakértői csapat végzi.

3.2.6 Az értékvesztés és céltartalék-képzés fő elvei és módszerei

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 7.§ (1) b) bekezdése alapján.

A Bank az értékvesztés-elszámolás valamint a céltartalék-képzés során a magyar számviteli szabályok (HAS) szerinti logika mellett a nemzetközi alapelvek (IFRS) szerinti kalkulációt is alkalmazza

A Bank a lakossági üzletág tekintetében a fennálló kitétségekre algoritmus-alapú, várható veszteségbecslésen alapuló értékvesztést / céltartalék képzést alkalmaz.

- HAS tekintetében a problémamentestől elérő minősítési kategóriák esetében (minimum 1 százalék erejéig). Ezen kívül minden olyan esetben, ahol az automatikus értékvesztés képzési algoritmus kisebb értékvesztést állapítana meg, mint a 250/2000-es Kormányrendelet által elvárt, ott megképezzük a megfelelő összeget.
- IFRS esetén a teljes portfólióra.

A várható veszteség a Bank által becsült kockázati paraméterek alapján kerül meghatározásra.

A vállalati üzletágban a Bank a nem „default”-os állomány esetében algoritmus-alapú értékvesztés/CT képzés alkalmaz:

- HAS tekintetében a 15 nap feletti késedelem esetében 10%-ot, illetve minimálisan az egyedi jogcímek alapján (mind a 250/2000-es Kormány rendelet, mind a PSZÁF által előírtak szerint) meghatározott mértékű értévesztést/CT-t megképz.
- IFRS estében várható veszteségbecslésen alapuló képzés.
- A „default”-os ügyfelek esetén a várható diszkontált cash- flow alapján egyedei alapon kerül meghatározásra az értékvesztés/CT mind HAS mind IFRS számítás során.

3.2.7. Sztenderd módszert alkalmazó szegmens portfólió-elemzése

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 8§ a)-d), 12§ (2) bekezdés alapján.

A sztenderd-portfólió bemutatása táblázatok segítségével történik a Kvantitatív adatok 21. oldalán.

3.2.8. Belső minősítésen alapuló (IRB) módszert alkalmazó szegmensek portfólió-elemzése

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 7.§ (1) c)-h), (2) a)-e) pontjai alapján.

Az IRB-portfólió bemutatása táblázatok segítségével történik a Kvantitatív adatok 23-27. oldalán.

3.2.9. Felügyeleti előírás alapján külön kezelt portfólió-elemzése

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 11.§ paragrafusa alapján.

A felügyeleti előírás alapján külön kezelt portfólió bemutatása táblázatok segítségével történik a Kvantitatív adatok 28. oldalán.

3.3 Piaci kockázat

3.3.1. Kereskedési könyvben nyilvántartott kockázatok

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 13.§ (1) bekezdése alapján.

A Bank kereskedési könyvét a Treasury vezeti. A pozíciók nyilvántartására és piaci értéken való értékelésére a Bank olyan rendszert alkalmaz, amelyben a kereskedési könyvbe tartozó ügyletek körét a felállított portfólió/folder-struktúrának köszönhetően egyértelműen elkülöníti: az egyes folderek portfóliókba vannak rendezve, és minden egyes portfólió be van sorolva a banki vagy a kereskedési könyvbe. A kereskedési könyv minden munkanapon aktualizálásra kerül a folyamatosan vezetett üzletkötések alapján.

Az EBH a kereskedési könyvben nyilvántartott partnerkockázat tőkekövetelményét a piaci árazás módszere, a pozíciókockázat, valamint a tevékenység egészében meglévő devizaárfolyam kockázat tőkekövetelményét, a szintén itt nyilvántartott nagykockázatokkal együtt sztenderd módszer szerint számítja ki.

A felsorolt kockázatok tőkekövetelménye a Kvantitatív adatok 30. oldalán található táblázatban kerül bemutatásra.

3.3.2. Kereskedési könyvben nem szereplő részvények

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 14.§ bekezdése alapján.

Kereskedési könyvben nem szereplő részvényekkel a Bank nem rendelkezik.

3.3.3. Kereskedési könyvben nem szereplő pozíciók

3.3.3.1. A kockázat jellege, mérésének módja

A nem kereskedési (másképpen banki) könyv kamatláb-kockázata általánosan a következő módon definiálható: a bank pénzügyi helyzetének, a kamatlábak nem várt, kedvezőtlen irányú elmozdulásából származó romlása, illetve az ilyen negatív következményeknek való kitétség. A pénzügyi helyzet romlása alapvetően két területen jelentkezhet: egyrészt a jövedelmezőséget, másrészt a bank gazdasági (üzleti) értékét érintheti.

A kamatláb változások típusai és a kockázatnak kitett pozíciók jellege alapján a kockázatok hagyományosan négy kategóriába sorolhatók:

- átárazási kockázat;
- báziskockázat;
- hozamgörbe-kockázat;
- opciós kockázat;

A nem kereskedési könyvben nyilvántartott pozíciókra vonatkozóan a fentiek közül általában az átárazási (vagy újraárazási) kockázat jelenti a kamatláb-kockázat leggyakoribb és hatását tekintve legjelentősebb forrását.

A banki könyv kamatláb-kockázatának mérésére a Bank módszertanilag a fejlettebb megoldások közé tartozó szimulációs eljárást alkalmazza. A Bank figyelembe veszi a kamatláb-kockázati kitétség különböző aspektusait, vagyis a szimuláció során mindkét, az eszköz-forrás menedzsment által hagyományosan alkalmazott megközelítéssel számol, azaz:

- nettó kamat-bevétel szimulációt (jövedelmi perspektíva) és
- cash flow értékelést vagy gazdasági-érték szimulációt (gazdasági perspektíva) alkalmaz.

3.3.3.2. Nem kereskedési könyvi kamatkockázat kezelésének szervezeti háttere

A Bank rendelkezik Eszköz Forrás Gazdálkodási Bizottsággal, mely az eszköz-forrás gazdálkodás és azon belül a kamatkockázat-kezelés legfontosabb stratégiai döntéshozó szerve. Feladataival összhangban rendszeresen áttekinti a Bank kamatkockázati helyzetét, illetve pozícióinak alakulását. A pozíció figyelemmel kísérése mellett jogosult értékelni és minősíteni a Bank kamatkockázati pozícióját. Hatásköre kiterjed a vonatkozó belső szabályozás jóváhagyására és változtatására, különös tekintettel az érvényes limitek, feltételezések, eljárások és módszerek módosítására.

3.3.3.3. Kamatláb-kockázat monitoring és jelentés

A Bank vezetősége rendszeresen jelentést kap a nem kereskedési könyvi kamatláb kockázati kitétség alakulásáról. Ezek a jelentések lehetővé teszik, hogy a vezetés:

- kiértékelje a Bank összesített kamatláb kockázati kitétségének szintjét és trendjét;
- ellenőrizze a meghatározott kockázat-tűrési szintekkel való megfelelést;
- azonosítsa a politikában meghatározott szintet meghaladó, esetleges túlzott kockázat vállalást;
- meghatározza, hogy a Bank elegendő tőkével rendelkezik-e az adott nagyságú kamatláb kockázat vállalásához;
- a kamatkockázatot érintő döntéseket hozzon.

3.4. Működési kockázat

3.4.1. A kockázatkezelés fő elvei, alkalmazott módszerek, kockázatok azonosítása és kezelése

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 16.§ paragrafus alapján.

A Bank – a 200/2007-es Kormányrendeletben meghatározott tőkekövetelmény-számítási módszerek közül - a fejlett mérési módszert (Advanced Measurement Approach, AMA) alkalmazza a működési kockázatok fedezetéül szolgáló tőkekövetelmény nagyságának meghatározására. A Bank leányvállalatai közül az Erste Lízingcsoport² 2010. november 1-től szintén ezt a módszert használja a korábban alkalmazott alapmutató módszer (Basic Indicator Approach, BIA) helyett.

Jelen tájékoztató készítésének időpontjában az Erste Bank Hungary Zrt. fejlett mérési módszerrel számított működési kockázati tőkekövetelménye 11 298,54 millió Forint, konszolidált szinten 18 299,61 millió Forint. A konszolidált tőkekövetelmény meghatározásánál a Bank és az Erste Lízingcsoport tőkekövetelménye fejlett mérési módszerrel, a többi leányvállalat tőkekövetelménye alapmutató módszerrel került meghatározásra.

Az fejlett mérési módszer szerinti tőke kalkulációja központilag, az Erste Group Bank AG által üzemeltetett tőkeszámítási modell segítségével történik. A csoportszintű tőkekövetelmény előre meghatározott méret- és veszteségindikátor alapján kerül allokálásra a fejlett mérési módszert alkalmazó intézmények – köztük az Erste Bank Hungary és az Erste Lízingcsoport - között. Az Erste Group Bank a központi tőkekövetelmény számítása során veszteség-eloszlás alapú megközelítést alkalmaz, melyhez inputként az Erste Holding tagintézményeitől származó belső veszteségadatokat és forgatókönyveket ; illetve az ORX nemzetközi adatbázis veszteségeseményeit, mint külső adatokat használja. A külső környezet és belső kontrollfaktorok közvetett módon, a szcenárióelemzésen keresztül kerülnek számszerűsítésre.

A Bank dedikáltan 2004-től foglalkozik a működési kockázatok kezelésével. Ezalatt kifejlesztett és bevezetett egy olyan keretrendszert, mely megfelel a fejlett mérési módszerre vonatkozó jogszabályi, felügyeleti és csoportszintű elvárásoknak. Eszerint a működési kockázatok mérésére szolgáló kvantitatív technikák, illetve a kockázatok kezelésére szolgáló kvalitatív technikák is alkalmazásra kerülnek a Bankban. A csoportszintű kockázatirányítási elveknek megfelelően a Bank leányvállalatai a kockázati profiljuknak megfelelően implementálják a működési kockázatkezelési keretrendszer egyes elemeit.

A Bankban alkalmazott, a működési kockázatok mérésére szolgáló kvantitatív technikák a következők:

- egységes szabályok és elvek alapján történő, teljes Bankra kiterjedő, decentralizált belső veszteségadat-gyűjtés,
- éves gyakorisággal elvégzett szcenárióelemzés, amely a veszteségadat-gyűjtés során még nem azonosított, de a jövőben potenciálisan bekövetkező veszteségesemények számszerűsítésére szolgál,
- holdingszintű, matematikai-statisztikai modell által meghatározott tőkekövetelmény számítás, illetve a tőkekövetelmény Bankunkra történő allokációja.

A bankban alkalmazott, a működési kockázatok kezelésére alkalmazott kvalitatív technikák a következők:

- rendszeresen végrehajtott kockázati önértékelések, melyek célja a bank magas maradványkockázatú tevékenységeinek feltárása és a hozzájuk kapcsolódó

² Az Erste Lízingcsoport tagintézményei: Erste Leasing Autófinanszírozási Pénzügyi Szolgáltató Zrt., Erste Leasing Eszközfinanszírozási Pénzügyi Szolgáltató Zrt, Erste Leasing Bérlet Szolgáltató Kft.

kockázatcsökkentő intézkedések megfogalmazása,

- a kockázat szintjének változását mutató kulcskockázati indikátorok definiálása, gyűjtése és monitoringja,
- a folyamatokhoz kötődő kockázatok és kontrollok feltárása és elemzése, illetve a folyamatok hatékonyságának javítása (folyamat alapú kockázatkezelési tevékenység).

Az Erste Holding tagja a nemzetközi ORX veszteségadat-konzorciumnak, Bankunk pedig a Magyar Működési Veszteség Adatbázisnak (HunOR). A nagy összegű működési kockázati veszteségek fedezése érdekében Bankunk biztosítást kötött az Erste Reinsurance biztosítóval.

3.5. Értékpapírosítás

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 15/A§ paragrafus alapján.

A Bankban jelenleg nem történik értékpapírosítás.

4. Eszközök és eljárások

4.1. Minősítési rendszerek

4.1.1. A belső minősítési rendszer struktúrája, valamint a belső és külső minősítések közötti kapcsolat

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 9.§ (1) b) bekezdés alapján.

A Bank ügyfáltípustól és terméktől függően ügyfél és termékadatokra épülő elektronikus rendszereket használ a minősítés megállapítására. Ahol ilyen nem áll rendelkezésre, ott a minősítés külön szabályzatban rögzített eljárás alapján történik.

Az Erste-csoportba tartozó leányvállalatok közül az Erste Leasing Autófinanszírozási Zrt. és az Erste Leasing Eszközfinanszírozó Zrt. esetében 2009. július 1-től kezdődően bevezette az IRB módszert.

A Bank által alkalmazott minősítési rendszerek az Erste Holding leányvállalataira vonatkozó sztenderdek alapján, a magyar előírásokkal összhangban kerültek kialakításra.

4.1.2. A belső becsléseknek a kockázattal súlyozott kitétettség érték meghatározásán kívüli alkalmazása

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 9.§ (1) c) bekezdés alapján.

A belső becslések keretében meghatározott kockázati paramétereket a Bank minden olyan területen következetesen alkalmazza, ahol a becsült kockázatoknak szerepük van. Ilyen kiemelten a döntési kompetenciák és az árazás területe.

Árazáskor a Bank célja olyan ár kialakítása, amely minden esetben fedezetet nyújt a kötelezettségvállalás teljes banki költségére. A Bank minden esetben megvizsgálja az ügyfeleit, és ennek alapján állapítja meg, hogy az adott kötelezettségvállalás milyen kockázatokat és költségeket jelent a Bank számára. Árait ennek megfelelően alakítja ki.

Az árazás mindig a teljes ügyfél / ügyfélcsoport jövedelmezőségét vizsgálja, kiterjed minden banki szolgáltatás bevételeinek és költségeinek vizsgálatára.

Az árazásban vizsgált időszak jellemzően egy év. A kockázatok beillesztése az árazásba a sztenderd kockázati költségen (standard risk cost – SRC) keresztül történik, melynek meghatározásához a Bank a belső becslésekhez alkalmazott paramétereket alkalmazza. Ezek tapasztalati számain alapulva az SRC célja a várható veszteség számszerűsítése, és annak az árazásban történő figyelembe vétele.

4.1.3. A minősítési rendszerek leírása

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 9.§ (1) d) pontja alapján.

Az ügyfélminősítés célja az ügyfelekben rejlő kockázatok minél pontosabb becslése, vagyis annak megállapítása, hogy mekkora az ügyfél egy éven belüli nemfizetésének, illetve szerződéses kötelezettségvállalásai megszegésének valószínűsége (Probability of Default, PD).

A kockázatomérés alapját elsődlegesen az ügyfél minősítése képezi, de az egyes hitelkockázatokra vonatkozó döntések nem kizárólag azon, hanem a kockázatok teljes körű számbavételén alapulnak. Ennek keretében a vizsgálat tárgyát képezi az ügyfél- és ügyletkockázatokon túl az ügyletben esetlegesen szereplő harmadik fél és bizonyos esetekben a biztosítéki rendszer is.

4.1.4. A minősítési rendszerek megbízhatóságának ellenőrzésére szolgáló eljárások

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 9.§ (1) e) pontja alapján.

A minősítési rendszerek felülvizsgálatára évente egyszer vagy rendkívüli esemény bekövetkezésekor, az Este Holding leányvállalataira vonatkozó sztenderdek alapján kerül sor. A lakossági portfólió esetében mind az igénylési, mind a viselkedési pontozókártyák (scorecard) ellenőrzése megtörténik. A visszaméréseknél a Bank vizsgálja a rating eloszlást, a kalibrációt és a diszkrimináló erőt. Ha a felülvizsgálat alapján szükséges, sor kerül a modellek korrigálására, vagy újrafeljesztésére. A vállalati hitelportfólió esetében ügyfélratinget használunk, melynek felülvizsgálata a lakossági portfólióéhoz hasonló módon történik.

Az éves rendszeres felülvizsgálat mellett havi szintű monitoringgal is ellenőrizzük a minősítési rendszerek megbízhatóságát. A pontok újraszámításával vizsgáljuk a rendszer által számított pontszámok helyességét. Emellett meghatározzuk a szeparáció-képességet, illetve annak időbeli változását. A pontozókártyákat havonta monitoringozzuk.

4.2. A minősítési folyamat leírása

4.2.1. Általános leírás

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 9.§ (3) bekezdése alapján.

A Bank eltérő minősítési rendszereket alkalmaz a központi kormányzatokra és jegybankokra, a hitelintézetekre, az önkormányzatokra, a lízingcégekre, a biztosítókra, a vállalatokra, a projektársaságokra, a lakossági ügyfelekre és az egyéb szervezetekre.

A Bank az ügyfelek minősítésekor objektív, számszerűsíthető és szubjektív, nem számszerűsíthető szempontokat vesz figyelembe. A Bank portfólió-vizsgálat segítségével folyamatosan visszaméri a

minősítési folyamatból származó információit.

4.2.2 A belső minősítési rendszerek: a belső és külső minősítések közötti kapcsolat

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 9.§ (1) b) bekezdése alapján.

A Bank az ügyfeleit belső minősítési rendszerében minősíti és e minősítési eredményeket alkalmazza a döntési folyamataiban, tőkeszámításában. Ugyanakkor Csoport szinten meghatározásra kerül a belső minősítési kategóriái megfeleltetése a külső hitelminősítők minősítési kategóriáival, mely megfeleltetés irányadó az Erste csoport számára a csoportszintű minősítési keretszabályzat alapján által. E megfeleltetések rendszeres felülvizsgálata a Holding hatáskörében történik.

4.2.3. Központi kormány vagy központi bank minősítése

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 9.§ (3) a) bekezdése alapján.

A központi kormányok és központi (jegy)bankok minősítésére Erste Holding-szinten kerül sor egy 1993-ban bevezetett és 2001-ben felülvizsgált speciális minősítési rendszer felhasználásával. A minősítés kiemelten kezeli a devizában történő rövid-, közép- és hosszútávú eladósodási kockázatot. Az országkockázatot egyenlőnek tekintjük a központi kormány kockázatával, mely magában foglalja a kormányt, a központi (jegy)bankot valamint azokat az intézményeket, melyek mögött a kormány készfizető kezessége áll. A minősítés aktualizálása negyedévente történik, annak érdekében, hogy csökkenjen a gyorsan változó környezet torzító hatása. A kockázati modell két fajta országot különböztet meg: iparit és fejlődő (feljövőben lévő) piacokat.

4.2.4. Hitelintézetek és befektetési vállalkozások minősítése

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 9.§ (3) b) bekezdése alapján.

A hitelintézetek és befektetési vállalkozások minősítésére az Erste Holding saját fejlesztésű modellt használ. A minősítő rendszer a kvantitatív, kvalitatív és ország kockázati kritériumok kombinációján alapuló szakértői modell.

4.2.5. Vállalkozások minősítése

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 9.§ (3) c) pontja alapján.

A Bank a vállalatok minősítésekor kötelezően vizsgálja a tőkeellátottságot, tőkeszerkezetet, likviditást, jövedelmezőséget és adósságszolgálatot. A mérlegelemzési rendszer a fentiekén túl egyéb, az elemzéshez használt mutatókat is kiszámít. A múltra vonatkozó adatokon túl a minősítés során a Bank figyelembe veszi a jövőre vonatkozó elképzeléseket is. Kötelezően vizsgált szubjektív szempontok: tulajdonosi struktúra, menedzsment szakmai megítélése, piaci helyzet és várható alakulása, rendelésállomány összetétele, ágazatra vonatkozó információk, jövőbeni kilátások értékelése, tervezés minősége.

A Bank a vállalkozásokra. 13+R szintű adóminősítési rendszert alkalmaz: 1 – Gyakorlatilag

kockázatmentes; 2 – Minimális kockázat; 3 – Alacsony kockázat; 4a, 4b, 4c – Átlag alatti kockázat; 5a,5b, 5c– Átlagos kockázat; 6a – 6b Átlag fölötti kockázat; 7 – Kockázatvállalás határa; 8 – Korai felismerés; R1-5 – Nemtjeljesítés.

4.2.6. Lakossági ügyfelek minősítése

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 9.§ (3) d) pontja alapján.

A Bank lakossági portfóliójában a kitétségek minősítésének meghatározására termék-specifikus pontozókártyák (scorecard-ok) szolgálnak.

A minősítési módszer alapvetően számlaszintű. Amennyiben egy ügyfél új terméket igényel, az adott ügyfél a megfelelő termék-specifikus igénylési pontozókártya használatával kerül minősítésre. A lakossági magánszemélyek esetében alkalmazott (és a tőkeszámításban is megjelenő) minősítési skála 8 fokozatú. A mikrovállalati ügyfelek minősítése a vállalati ügyfelekével azonos elemszámú , 13+R-fokozatú skálán történik.

4.2.7. Részesedések

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 9.§ (3) e) pontja alapján.

A Bank a 250/2007. sz. Korm. rendelet 7. melléklet I. fejezet (1) bekezdése alapján negyedévente minősíti a befektetéseit. A befektetésekhöz tartozó minősítési kategóriákat és értékvesztés hányadokat azok banki könyvszerinti értéke és forgalmi értéke (piaci érték) viszonyában állapítja meg. A befektetés minősítésekor figyelembe vételre kerül, hogy a társaság gazdálkodása az előző évekkel összehasonlítva milyen tendenciát mutat, ill. gazdálkodásában milyen változásokra lehet számítani rövid-és középtávon.

Üzleti célú részesedés-szerzési tevékenységet a Bank nem folytat.

4.3. Az egyes kockázati paraméterek definíciója, meghatározásának módszere, becsült és valós adatai az egyes kockázati szegmensekben

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 9.§ (1) f), (2), (4) a), d), (5), (6), (7), (8), 10.§, 11.§ paragrafusai alapján

Valamennyi kockázati paraméter számításának alapja a nemteljesítés definíciója, melyet a Bank a 196/2007. Kormányrendelet 68-69.§-ban leírtakkal összhangban állapított meg.

A lényegességi küszöb vonatkozásában a Bank élt a fenti rendelet 68.§ (7) által nyújtott lehetőséggel és az Erste Holding sztenderd értékéhez való igazodás követelményét kielégítve a lényegességi küszöböt mind a vállalati mind a lakossági kitétségek esetében 25 000 forintban állapította meg. Ebben a döntésében tőkekövetelmény-csökkentési törekvés nem motiválta.

A lakossági szegmens magánszemély ügyfeivel szembeni kitétségek esetében a Bank él a rendelet 68.§ (4) által nyújtott lehetőséggel, azaz az ügyfél-szintű default detekcióval.

A vállalati szegmensben alkalmazott nemteljesítési definícióban a rendelet 68.§ (1) a) pontja valamint az ezt részletező 69.§ is hangsúlyosan érvényre jut.

A Bank a nemteljesítési esemény definícióját évente felülvizsgálja, abból a célból, hogy a mulasztási esemény megtörténte ténylegesen megfigyelhető veszteséggel is járjon, csökkentve a mulasztási eseményből való visszatérés valószínűségét. A Bank a becsült kockázati paraméterek tekintetében eleget tesz az IRB validációs szempontoknak való általános megfelelés követelményeinek is.

4.3.1. Nemeteljesítési valószínűség (PD)

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 9.§ (4) b) pontja alapján.

A PD-vel annak valószínűségét becsüljük, hogy adott ügyfél 12 hónapon belül defaultba megy.

A Bank mind a lakossági, mind a vállalati portfóliójára vonatkozó saját nemteljesítési valószínűség (PD) becsléseihez ügyfélminősítés szerinti megközelítést alkalmaz, amelynek az alapja az ügyfelek rendszeres újraminősítésének lehetősége és megtörténte. Ebben a vonatkozásban a lakossági PD becslések konzervatívabbak, mint a szokásos magyar bankipari gyakorlat (ügylet szintű megközelítés). Az egyes minősítési kategóriákhoz alkalmazott saját PD-becslések a Kvantitatív adatok 29. oldalán kerülnek bemutatásra.

A becsléshez az ún. Lando-Skodeberg-féle módszert használjuk, mely intenzitás mátrixokon alapul.

A PD becslések kvantitatív validálásához a Bank az Erste Holding leányvállalataira meghatározott sztenderdeket alkalmazza, amely magában foglalja a Lando-Skodeberg-féle módszer kiinduló feltételeinek a teljesülésének a vizsgálatát és a becslések érvényességének vizsgálatát. A validáció éves gyakorisággal történik.

4.3.2. Nemeteljesítéskori veszteségráta (LGD)

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 9.§ (4) c) pontja alapján.

Az LGD-vel annak a veszteségnek a nagyságát becsüljük, melyet a Bank egy nemteljesítővé vált ügyletén átlagosan elszenved, figyelembe véve a követelés-behajtáshoz kapcsolódó költségeit és a pénz időértékét is. A veszteség abszolút nagyságát a mulasztás (default) pillanatában az adott ügyletnek kapcsolódóan fennálló teljes követelés (=nemeteljesítéskori kitétség~EAD) értékére vetítjük.

A Bank saját nemteljesítéskori veszteségráta (LGD) becsléseket jelenleg csak a lakossági szegmensben alkalmaz. Az egyes minősítési kategóriákhoz alkalmazott saját LGD-becslések a Kvantitatív adatok 40. oldalán kerülnek bemutatásra.

Az LGD validációja éves gyakorisággal történik. Ez alapvetően a poolok finomítási lehetőségeinek elemzését, a workout-folyamatok változásainak áttekintését, az újonnan rendelkezésre álló tényadatok korábbi becslésekkel való összevetését és a makro-korrekció felülvizsgálatát jelenti, így tehát mind kvantitatív, mind kvalitatív elemeket tartalmaz.

4.3.3. Hitelegyenértékesítési tényező (CCF)

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 9.§ (4) c) pontja alapján.

A CCF azt mutatja meg, hogy az ügyfél a referencia-időpontban meglévő kihasználatlan hitelkeretének várhatóan hány %-át hívja még le a default időpontjáig. Ezt az összeget a tőkeszámításban hozzá kell adni a már lehívott keret nagyságához, így jutunk a nemteljesítéskori kitétség (EAD) becsült értékéhez.

A Bank hitelegyenértékesítési tényező (CCF) becslést a lakossági szegmens rülfőző jellegű termékeire (folyószámla-hitelre és hitelkártyára) készít. Az ezekhez a poolokhoz alkalmazott saját CCF-becslések a Kvantitatív adatok 29. oldalán kerülnek bemutatásra.

A választott módszer 2009-től az ún. „változó időhorizont módszer” (az ún. „fix időhorizont módszer”-

t váltotta fel), mely figyelembe veszi, hogy a default esemény a tőkeszámítást követő 12 hónapon belül bármikor bekövetkezhet (nem pont 12 hónap múlva).

A CCF validációja éves gyakorisággal történik. Ez alapvetően a pool-ok finomítási lehetőségeinek felülvizsgálatát, a releváns banki folyamatok (pl. folyószámla-monitoring) változásainak áttekintését, az újonnan rendelkezésre álló tényadatok korábbi becslésekkel való összevetését, a makro-korrektív szükségességének elemzését jelenti, és mind kvantitatív, mind kvalitatív elemeket tartalmaz.

4.4. Hitelezésikockázat - mérséklés

4.4.1. Biztosítékok értékelése és kezelése

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 12.§ (1) b) pontja alapján.

- A Bank törekszik minél likvidebb, azaz minél gyorsabban pénzzé tehető biztosítékok kikötésére
- A biztosítékok hitelfedezeti értéke az ún. nominális érték (piaci érték) és a fedezeti típusonként eltérő ún. fedezeti szorzó szorzataként adódik, korrigálva az idegen terhelésekkel.
- A fedezetek értékének megállapításakor az aktuális piaci értéket kell meghatározni, arra az időpontra, amikor a vonatkozó szerződés megkötött. A fedezet értékelésekor a reális piaci érték megállapítására kell törekedni, az ún. "audit" elvet kell alkalmazni, amely szerint a biztosíték nominális értékét mindig a legalacsonyabb összeget jelző információ alapján kell meghatározni.
- Az ingatlanok és ingóságok értékbecslését minden esetben a Bank által elfogadott, erre szakmai jogosítvánnyal és referenciával rendelkező céggel, szakértővel készítteti.
- Az ingatlanfejlesztéshez kapcsolódó kockázatvállalás esetében (a magánszemélyek lakásvásárlása/építése/bővítése/korszerűsítése/felújítása nem tartozik ebbe a körbe) a biztosíték figyelembevétele során a jövőbeni várható hozam vagy a jövőben megváltozó érték nem vehető figyelembe. Ezen esetekben a fedezeti érték kiszámításához a fejlesztés tárgyául szolgáló ingatlan jelenkori (a döntéshozatal, illetve a felülvizsgálat idején megállapítható) értékét és a beruházás ténylegesen ráfordított költségét együtt kell figyelembe venni nominális értéként és ezen értékből kell a fedezeti értéket kiszámítani. Az ingatlanfejlesztéshez kapcsolódó hitel folyósítása kizárólag a Banknak bemutatott és ellenőrzött számlák alapján történhet.
- A fedezetek értékelését végző személy a kockázatvállalásról szóló döntésben nem vehet részt.
- A fedezetek értékében bekövetkezett változásokat a Bank az ügylet lejártáig folyamatosan figyelemmel kíséri.

4.4.3 Az elismert biztosítékok fő típusai

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 12.§ (1) c) pontja alapján.

A Hkr alapján a tőkeszámítás során a fedezetek tőkekövetelmény-csökkentő tételként csak akkor vehetőek figyelembe, ha:

- jogilag érvényes és ésszerű időn belül érvényesíthető (szerződések megfelelőek, bejegyzésre került pl. a jelzálogjog, közokiratba foglalt a szerződés, stb.);

- értékelésük megfelelő, a fedezeti értékek karbantartottak (piaci értékük megfelelően alátámasztott - pl. független értékbecslő által meghatározott, - rendszeresen monitorált);
- nyilvántartásuk és a kapcsolódó folyamatok ügyletek szintjén biztosítják a teljes körű, megfelelő és naprakész információkat a tőkeszámítás számára („flagelés”);
- ingatlanfedezetek esetén ezen felül érvényes vagyonbiztosítás tartozik hozzájuk.

Mindezek alapján elismert – tőkecsökkentő tételként figyelembe vehető – biztosítéki körbe tartoznak:

- a pénzügyi biztosítékok (készpénz óvadék, betéti okirat, állampapírok, bizonyos egyéb értékpapírok, stb.),
- az ingatlanok (a csökkent forgalom képességű szociális épületek, a speciális ipari ingatlanok és az ingatlanprojektek kivételével),
- az állami, banki és bizonyos egyéb garanciavállalások.

Az EBH fenti feltételek teljesülése és fedezet típusok esetén veszi figyelembe a befogadott biztosítékokat a tőkekövetelmény számításakor, mint hitelkockázat mérséklő eszköz.

4.4.4. A garanciával, kezességvállalással és hitelderivatívával fedezett kitettségek értéke, a partnerek hitelminősége

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 12.§ (1) d), f) pontjai alapján.

A Bank az előre nem rendelkezésre bocsátott fedezetek befogadása előtt a jogszabályi előírásoknak megfelelően belső szabályzataiban rögzítettek szerint minősíti a garanciát nyújtókat és kezességet vállalókat Egyes ügyfél típusok által fedezett kitettségek részletes bontását a kvantitatív jelentés tartalmazza.

4.4.5. A kockázati koncentráció mérséklése a hitelezési kockázat mérséklésével

A 234/2007. (IX/4.) sz. Korm. Rend. 12.§ (1) e) pontja alapján.

A hitelkockázatok koncentrációja az egyes ügyfelekkel és kereskedelmi partnerekkel szembeni követelés eloszlását jelenti, amikor az ügyfelek hasonló csoportjának közös okra visszavezethető nem-teljesítése veszélyezteti az üzletszerű működést. A koncentráció szűkebb értelemben a nagykockázati kitettségeket jelenti, de értelmezése ennél bővebb is lehet, beszélhetünk pl. ágazati, földrajzi, adott devizanemben fennálló, illetve a kockázatcsökkentő eszköz fajtája, kibocsátója szerinti koncentrációról is.

Habár a lakossági szegmensben granuláltsága miatt a szűkebb értelemben vett koncentrációval nem kell számolni, az azonos kockázati profilt hordozó termék-típusonkénti portfólió struktúra mérése rendszeresen megtörténik.

A vállalati szegmens legnagyobb 20 ügyfelével szembeni kitettséget a Kvantitatív adatok 31. oldalán található táblázat mutatja be. A vállalati szegmens portfólióján rendszeresen mért ágazati, földrajzi, lejáratok szerinti koncentrációját a Kvantitatív adatok 7-8. oldalán található táblázatok segítségével ábrázoltuk.

A koncentrációs kockázatok kezelésére a Bank limiteket alkalmaz, melyeket folyamatos monitoringgal támogat.